

Sevgili öğrencilerimiz,

Sınavlara hazırlık çalışmalarımızı yoğunlaştıracağımız günlere giriyoruz. Sınava hazırlık sürecini planlı ve verimli değerlendiren öğrenciler doğal olarak amaçlarına ulaşacaklardır. Dileğimiz hepinizin beklentilerinin gerçekleşmesidir. Başarınız, dersanemizin sizler için hazırladığı olanakları çok iyi değerlendirip, bunlardan eksiksiz yararlanmanızla yakından ilgilidir. Doğru, verimli ve etkili çalışma yollarını öğrenip bunları eksiksiz uygulamanız bu süreçte size başarı sağlayacaktır. Uzun yıllar boyunca gözlem ve deneyimlerimiz başarısızlığın en önemli nedenlerinden birinin planlı ve düzenli çalışma alışkanlığının olmayışı olduğunu göstermektedir. Bir konuyu öğrenmek ve bilgilerinizi kalıcı hale getirmek ancak bol soru çözerek, pekiştirerek ve düzenli tekrarlar yaparak mümkündür. Elinizdeki bu kitapçıkta, eğitimin önemi, motivasyon ve özgüven, verimli ders çalışma yöntemleri, planlı çalışma, zamanı verimli kullanma, sınav teknikleri v.b konulardan derlenmiş bilgiler bulacaksınız. Yararlanmanız dileğiyle...

EĞİTİMİN ÖNEMİ, MOTİVASYON VE ÖZGÜVEN

Birçok kişi elde ettiği imkan ve başarıyı eğitime borçludur. Eğitim yoluyla insanın sahip olacağı meslek çok kere kişiyi ruhsal açıdan doyurur ve maddi olarak rahatlatır. Bu durumun sağlayacağı imkanlar kişinin hayattan daha fazla zevk almasını mümkün kılar.

**Eğitim işlerinde ne olursa olsun başarı kazanılmalıdır.
Bir ulusun gerçek kurtuluşu ancak bu yolla olur.**

M. Kemal Atatürk

İyi bir eğitim hayat standardını yükseltir. Yükseköğretim hayattaki çeşitli olaylar arasındaki gerçekleri, bağlantıları ve ilkeleri görmek ve anlamak becerisini kazandırır. İyi bir eğitim aynı zamanda kişide yeni ilgi alanlarının gelişmesine yardım ederek hayatı daha zevkli ve ilginç kılar.

Eğitim insanın bilerek düşünce üretmesine ve yaratıcılığa yönelmesine imkan verir. İnsanın kafasındaki kalıpları kırmasına ve dünyaya daha esnek ve geniş açıdan bakmasına imkân verir. Eğitim olmaksızın insan

bildikleriyle sınırlı kalır, dünyanın zenginliğini ve çeşitliliğini mutlaka kendi kafasındaki kalıplara oturtmak için çaba harcar. Buna **"Yüzeysellik"** denir. Yüzeyselliği aşmak ancak eğitimle, okumakla ve okuduğunu özümlemekle mümkün olur. Bilgi farklılık yaratan farktır.

Eğitim hayatın inceliklerini görmeyi sağlar. Hayatın zevki çeşitliliğindedir. Ayrıca yükseköğretim görmenin önemli avantajlarından biri de kişiye farklı ilgilere, becerilere, görüş ve inançlara sahip insanlarla bir araya gelme imkanı vermesidir. Böylece insanın kendi ufkunu genişletmesi, yeni sentez ve yorumlara gitmesi mümkün olur.

Böylesine farklı insanlarla bir araya gelmek, kişiye aynı zamanda dünyanın sonsuz çeşitliliğini algılama fırsatı verir. Eğitim yoluyla insan, bireysel farklılıkları anlamayı, hoş görmeyi ve bundan yeni sentezler yaparak, yaşamın tadına varmayı öğrenir. Eğitim, yaşamı kontrol etmeyi kolaylaştırır. Yüksek öğretime başlamak kişiye daha büyük bir güven ve sorumluluk kazandırır. Kişiye bağımsız düşünme becerisini geliştirmek için yardımcı olur. Genç birey problemleri kendisinin de çözebileceği konusunda güven kazanır.

**Kuyunun dibinde yaşayan kurbağa
asla gökyüzünün sınırsızlığını anlayamaz.**

Böylece daha evvel yapılmış ve söylenmiş olanlara sadece karşı çıkmak veya onları körü körüne kabullenmek yerine, genç birey kendi çözümlerini geliştirme şansına sahip olur.

Üniversite eğitimi yapmakla kişinin amacı; zihinsel açıdan zevk verecek ve ekonomik açıdan imkan sağlayacak bir işe girmek, aylık gelirini ve toplumsal statüsünü yükseltecek yeni bir hayata geçmek, iyi eğitilmiş bir insan olmak, yeni şeyler öğrenmek, zihinsel açıdan beslenmek, kendine güvenini artırmak, ufuklarını genişletmek v.b olmalıdır. Amaçsızlık, sadece anne ve baba istediği için okumuş olmak, arkadaşlar gidiyor diye üniversiteye gitmek istemek kişinin yanlış amaçlar peşinde olduğunu gösterir.

Eğitimin başarısı, hayat ve iş başarısını tam olarak temsil etmese de, bir yönetici eleman seçerken seçime, eğitim hayatındaki notları yüksek olanların başvurularını bir yana ayırarak başlar ve sözlü görüşmeye bunları çağırır. Çalışmaya başladıktan sonra kişinin kurum içindeki statüsü ve gelişimi kendi performansına bağlıdır. Ancak işe kabulde iyi notlar, çeşitli sertifikalar ve parlak bir eğitim geçmişi, temel belirleyicidir.

Eğitim döneminde olan gençlerin, hayatlarının bütününü gerçekten anlamlı yaşayabilmeleri için **"öğrenmenin"**, **"bilgilenmenin"** ve bunların sonucu ulaşılabilecek olan **"donanımın"**, hayatında ne iş yaparsa yapsın, onu sevmesini ve ondan zevk almasını sağlayacak olan esas faktör olduğuna inanmaları gerekir.

İnsan birşeyi ciddi olarak istemeye görsün; hiçbirsey aşılmayacak kadar yüksekte değildir

Düşünme ufkunu genişletmek için iyi bir eğitim, okumak ve daha çok bilmek bugüne kadar keşfedilmiş tek yoldur. Topluma katkıda bulunabilmek için de bireyin kendisinin olgunlaşması gerekir. Olgunlaşmadan insan ancak canını vererek topluma katkıda bulunabilir. Oysa artık günümüzde canını değil, beynini adayarak topluma katkıda bulunacak gençlere ihtiyaç vardır. Kahramanlara ihtiyaç göstermeyen bir toplum yaratmak, iyi eğitim görmüş gençlerin çabalarıyla mümkün olacaktır.

Kişinin her şeyden önce kendisine güvenmesi gerekmektedir. **Çiçero** *keçeme olduğu halde, ağzına çakıl taşları doldurarak sahil boyunca dolaşır, denize karşı bitmez tükenmez nutuk egzersizleri yapmış ve sonunda tüm zamanların en iyi hatiplerinden biri olmayı başarmıştır.*

Ünlü Fransız romancı **Balzac**, *ilk edebi ürünlerini bir dostu aracılığıyla, devrin önde gelen yazarlarından birine takdim ederek düşüncelerini öğrenmek istiyor. Yazar okumasını bitirdikten sonra üzgün, ümitsiz, acıyan ama içten bir edayla "Azizim," diyor, "siz her işle meşgul olabilir, şansınızı her alanda deneyebilirsiniz. Ancak edebiyatla boşuna uğraşır zaman kaybetmeyin."*

Üzerine düşeni yapmayanların hayatlarının değişmesini beklemelerine hakkı yoktur.

Sonra neler olduğunu, Balzac'ın, edebiyatın hangi doruklarına tırmandığını bilenler bilir. Özellikle de Goriot Baba'yı okuyanlar. Plautus'da *"Bilge kendi mutluluğunun ustasıdır."* demiştir. *"Bütün umudum kendimde"* diyen Terentlus da aynı kervana katılıyor. Suyun sabrının mermeri erittiğini de gözden irak etmemek gerekmektedir *"Zor kapıdan girince öküz bacadan çıkar."* demiş atalarımız. Umutsuzluk ve karamsarlık uzunca bir tatile çıkmalı, hatta emekli bile olmalıdır. İçinizdeki aslanı uyandırın bakalım.

Thomas Edison der ki: "Dehanın % 99'u ter %1'i ilhamdır."

Birisi sizi ders çalışmaya zorlayabilir; ama o dersi çalışmak istemeye kesinlikle zorlayamaz. İstemek için gereken arzu içinizden gelir ve motivasyon da içten zevk almamızı sağlayan, içten gelen en büyük güçtür. Kendini iyi hissetme ve verimlilik birbiriyle sıkı sıkıyla ilişkilidir. Şimdi kendimize söz vermeye hazır mıyız? Hedeflerimizi saptayıp, bunlara varmak için kendimizi adamaya hazır mıyız? Yoksa kendimizi sıkıntı içinde saate bakıp söylenirken mi bulacağız?

Richard Bach' ın Martı adlı romanından özet olarak alınan aşağıdaki cümlelere bir göz atalım:

Martıların çoğu, karınlarını doyurmak için gerekli olandan fazlasını öğrenmeye çabalamazlar. Uçuşun tek anlamı vardır onlar için: yiyeceğe ulaşıp kıyıya dönmek. Onların amacı uçuş değil, karın doyurmaktır. Ama martı Jonathan Livingston için önemli olan yemek değil, uçmaktır. O, her şeyin ötesinde uçmaya gönül vermişti. "Öğrenmem gereken öyle çok şey var ki..." Martı Jonathan öğrendiklerine her gün yeni şeyler ekliyordu. Yüce bir yaşamın amacını, anlamını görüp onun peşinden koşan bir martıdan daha sorumlu biri var mıdır? Binlerce yıldan beri artık balık kafaların peşinde sürüklendik. Oysa şimdi, yaşamak için başka bir amacımız var: "Öğrenmek, yeniliklere kucak açmak, özgür olmak. Bir şans tanıyın bana; bulduklarımı, öğrendiklerimi sizlerle paylaşayım."

"Martı Jonathan; korku, bezginlik ve hırsın bir martının yaşamını kısaltan etkenler olduğunu çoktan öğrenmişti. Obunlardan arınmıştı ve uzun, güzel bir yaşam sürüyordu."

"Bir şeyler öğrenmezsek, gelecekteki dünyamız da şimdikininkinin bir eşi olur. Hep durağan, sınırlı, tek düze bir yaşam; kurşun ağırlığındaki o anlamsız sorumluluklar... hep aynı."

"Düşündüğün bir amaca hızla ulaşabilmek için, daha şimdiden oraya ulaştığına inandırmalısın kendini. Ne istediğini bildiğin sürece başarısın. Başardık-tan sonra da elde ettiklerini kullanmalısın."

Öğrenmekten, öğrendiklerini uygunlamaktan vazgeçmemeli, yaşamın o görünen yetkinliğini sabırla, bilinçle anlamaya çalışmalıyız. Sevgi üzerinde çalışmaya devam etmeliyiz.

"En yüksekte uçan martı, en uzağı görendir."

Aynı yazarın "**Mavi Tüy**" adlı romanından özet olarak alınan aşağıdaki cümlelere de bir göz atalım:

"Hepimizin içinde bizi hem sağlığa, hem hastalığa hem zenginliğe, hem yoksulluğa, hem özgürlüğe hem köleliğe sevk edecek güç vardır eşit olarak. Bunları kontrol eden biziz, başka bir şey değil."

**Bir şeyin olmasını ne kadar çok istersek,
o iş bizim için o kadar iş olmaktan çıkar.**

VERİMLİ DERS ÇALIŞMA YÖNTEMLERİ

Öğrenciler, zamanlarının büyük kısmını, okula ve ders çalışmaya ayırdıkları halde, çoğu kez çabalarının başarılı olmalarına yetmediğini; veliler de çocuklarının ders çalışmaya yeterince zaman ayırdıkları halde başarılı olmakta zorlandıklarını belirtmektedirler.

Bunun sonucu, öğrencilerin ders çalışırken kullandıkları becerilerin ve yöntemlerin etkililiği ve yeterliliği konusu sık sık gündeme gelmektedir. Öğretmenler ise sadece kendi alanları ile ilgili bilgi ve beceriler yanında öğrencilerine "nasıl çalışılması" gerektiği konusunda da yardımcı olmayı istediklerini ve bunu gerekli gördüklerini sık sık dile getirmektedirler.

Çok çalışmasına rağmen çalışma yöntemini bilmeyen öğrenciler umutsuzluğa kapılmaktadırlar. Bu öğrenciler sınıf düzeyleri yükseldikçe kendilerini öğrenmeye motive etme, öğrenme süreçlerini planlama ve değerlendirme konularında yetersiz kalmaktadırlar. Bu durum öğrencilerin okuldaki başarılarını ve buna bağlı olarak okul sonrası yaşamlarını da olumsuz yönde etkilemektedir. Ana, baba ve öğretmenlerin öğrenciden genel beklentisi, onların "derslerine çok çalışıp, başarılı olmaları" yönündedir. Beklenti böyle olunca başarısızlığın nedeni, "yeterince çalışmamak" olarak görülmekte ve öğrenciden sürekli daha çok çalışması istenmektedir. Oysa gerekli olan "bilinçsizce çok çalışmak" değil; verimli ders çalışma yollarını iyi bilerek ve bunlardan gereğince yararlanarak etkili çalışmak"tır. Ayrıca başarıya öğretmen, öğrenci ve veli üçgeninin dayanışması ile ulaşılabileceği unutulmamalıdır.

Öğrenci, başarısını engelleyen (olumsuz) veya artıran (olumlu) özelliklerinin farkında olmalıdır.

Verimli ders çalışma yollarını öğrenmek isteyen öğrencinin, önce bu yönde olumlu alışkanlıklar kazanmaya kararlı ve niyetli olması gerekir. Buna karar verdikten sonra ders çalışmasını

aksatan ya da kolaylaştıran alışkanlıklarının bir listesini yapmalıdır.

Bir yandan listede yer alan olumsuz alışkanlıklarını bırakmaya çalışırken öbür yandan da olumlu alışkanlıklarını pekiştirmek için çaba göstermelidir. Çalışma ve denemeler, olumsuz alışkanlıklar atılınca, olumlu alışkanlıklar iyice yerleşinceye kadar sürdürülmelidir.

En başarılı insanlar bu ayrıcalıklarını, farklı bir yeteneğe sahip oldukları veya kendilerine bir fırsat sunulduğu için elde etmemişlerdir.

Elde olan fırsatı kullanmışlardır.

Uzun süre yurtdışında kalmış bir asker, ülkesine dönerken, havaalanında nişanlısı tarafından karşılanır. İkiisi birlikte askerin bavullarını beklerken yanlarından bir hostes geçer. Asker şen bir sesle :”A! Miss Tracy bu!” der. Nişanlısı öfkeyle “Adını nereden biliyorsun?” diye çıkışır. Askerin cevabı mantıklıdır: **”Uçağın baştarafında, kabin kapısında, pilotun ve yardımcısının adları yazılıydı!”** Nişanlısı bu mantıklı cevabı daha da mantıklı, aynı zamanda da alaylı bir soruyla karşılar. **”Ya! Öyle mi? Peki pilotun adı neydi?”** Zavallı askerin düştüğü trajikomik durumu hayal edebiliyor musunuz? Ya bir de pilot yardımcısının adı sorulsaydı....O zaman vaziyet kötüden betere dönüşürdü kuşkunuz olmasın. Bu fıkra hafıza ile, öğrenme ve hatırlama ile ilgili sürecin veciz bir özetidir aslında. Asker doğru söylemektedir; doğru ama eksik. Hostesin adını gerçekten de kabin kapısında görmüş ve oradan öğrenmiştir. Büyük ihtimalle pilotun ve yardımcısının isimlerini de okumuştur aynı yerde. Ama sonuç ortadadır işte; aklında kalan sadece hostesin adıdır. Dolayısıyla askerin cevabı hostesin adını nereden bildiğini açıklamaya yeter ama neden ve nasıl bildiğini, daha doğrusu hatırladığını açıklamaya yetmez. Doğru ve tam cevap hostesin karşı cinsten ve alımlı oluşunu da içermeliydi.

Hafızamızda kalan ve kolayca hatırlanan şey ilgimizi çeken şeydir.

Bir şey ne kadar ilgimizi çekiyorsa, ne kadar sıra dışı ise onu o kadar kolay ezberler, o kadar iyi hatırlarız. Bize yumruk atanı tokat atandan; tokat atanı itekleyenden, itekleyeni azarlayandan; azarlayanı kaşını çatandan daha kolay hatırlarız.

Demek ki hafızayı biçimlendirip yönlendiren en önemli etkenlerden birisi **”İLGi”**dir. Buradan hafızanın ilk prensibini çıkarabiliriz. Madem ki ilgimizi çeken şeyi hatırlıyoruz o halde hatırlamak istediğiniz şeyin ilgimizi uyandırmasını sağlamalı, sempatik, olmazsa antipatik ama ille de ilgi çekici bir tarafını bulmalıyız.

Diyelim ki öyle ilginç bir tarafını bulamadık, o zaman kendimize birtakım uygun ilginçlikler icat etmemiz gerekiyor. Arşiv istiaremise dönersek, arşivde örneğin bir kitabı bulmak istediğinizde ona ya yazar ismine ya da kitap ismine göre hazırlanmış alfabetik sıralı ve numaralı kartlar kullanarak ulaşırsınız.

İşte bir bilgiyi ilginç kılmak, hatırlanmasını kolaylaştırmak için ona iliştiirdiğiniz, eklediğiniz yeni unsurlar arşivdeki bu numaralı kartlara benzer. İyi de bu ilginç kılma işi nasıl yapılacak? Bu herkesin özel

yetenek, donanım, bilgi ve görgüsüne göre değişir. Bir şeye benzetmek, karikatürize etmek, bildiğimiz başka şeylerle ilişkilendirmek gibi yollara başvurarak sıradan bir bilgiyi sıra dışı hale getirmemiz mümkündür.

Thomas De Quincey, "**Bindirilen yük ne kadar şiddetli ise hafıza da o kadar güçlü olur.**" diyor. Bu ne demek? Örneğin sınav arifesinde, sınava yakın dönemlerde ders çalışmak daha verimlidir ve bu esnada öğrenilen bilgilerin hatırlanma oranı da diğer zamanlardakinden daha yüksektir. Başka zaman beş kez okuyup öğrenemediğiniz bir bilgiyi sınav arifesinde iki-üç kez okumakla öğrenir ve daha kolay hatırlarsınız. Zekanız ve hafızanız aynı kalmakla birlikte öğrenme ve hatırlama "**gerekçeniz**"in şiddeti artmaktadır çünkü.

Bir şempanze uzun süre aç bırakıldıktan sonra bulunduğu kafese içi üzüm dolu otomatik bir makine konmuş, birkaç da madeni para. Bu paralar makineye atıldığı takdirde makine üzüm veriyormuş. Açlığın tahrik ettiği hayvan aralıksız sınamalar sonunda makineden üzüm almayı başarmış. Sonra deney farklı renkte paralarla denenmeye başlanmış. Her rengin makineden çıkardığı üzüm sayısı farklıymış. Beyaza bir, maviye iki, kırmızıya üç vb. Şempanze bu doğal problemi daha kısa sürede çözmüş

Şempanzenin doğal güdüsü olan açlık, hafızasını uyarmış; böylece şempanze normal zamanlarda öğrenemeyeceği veya uzun sürede öğrenebileceği bir beceriyi daha kısa sürede öğrenmiş ve üstelik ikinci deneyde birinci deneyde öğrendiklerini kolayca hatırlamıştır.

Şempanzenin başarısı sırf tekrara bağlanamaz. Gerekçeniz ve ilginiz yetersizse istediğiniz kadar tekrarlayın; öğrenemez ve hatırlayamazsınız. Bu o kadar doğrudur ki gündelik hayata şöyle bir bakmamız onu onaylamamıza yeterli veriyi sağlar.

**Öğrenme ve hatırlama için gerekçe, ilgi ve tekrar
birarada bulunmak zorundadır.**

Örneğin her gün defalarca kullandığımız telefonunuzun tuşları nasıl sıralanmıştır. Sağdan sola mı, yukarıdan aşağıya mı? Her gün alışveriş yaptığınız marketin vitrin çerçeveleri ne renktir? Camları kaç bölmelidir? Okulunuzun her gün çıktığınız giriş merdivenleri kaç basamaklı? Apartmanınızın asansör lambası normal ampul mü, floresan mı?

Bütün bunların hepsini bir solukta doğru olarak cevaplayacak kaç kişi çıkar acaba?

Gördüğünüz gibi etkin bir öğrenme ve hatırlama için tekrar gerekli ama yeterli değildir. İşte yukarıda sorulan sorular her gün tekrar ettiğimiz olgulara ilişkindir ama yine de cevaplarını bilmiyoruz. **Öğrenme ve hatırlama için gerekçe, ilgi ve tekrar bir arada bulunmak zorundadır.**

Gece yatmadan önce yapılan kısa bir tekrar uyku sırasında salgılanan bir takım hormonal maddeler sayesinde yeni öğrenilmiş olan bu bilgileri hafızaya yerleştirme konusunda etkilidir.

Kurt Lewin isimli bir araştırmacının "**gerilim teorisi**"ne göre kişi belli bir hedefe (örneğin Fen Lisesi ya da ÖSS'yi kazanmaya) yönelmişse hafıza çok daha iyi çalışmaktadır. Bu konuda ilginç bir deney yapılmış: Bir grup öğrenciye belli bir zaman diliminde belirli işleri yapıp tamamlamaları söylenmiş; kilden bir heykel yapmak, kibrit çöpleriyle çeşitli figürler oluşturmak, belli bir rakamdan geriye doğru üçer üçer saymak gibi... Ancak süre dolmadan ve işler tamamlanmadan birdenbire ellerindeki işi bırakıp başka işlere başlamaları söylenmiş. Bu işlem birkaç sefer tekrarlanmış ve bazı işler tamamlanırken yarım kalmış. Denekler deney süreci ve işlerini yarım bırakma gerekçeleri konusunda hiçbir ön bilgiye sahip değillermiş.

Kare büyüdükçe fotoğrafın anlamı da değişir.

Deney sonunda deneklerden kendilerine verilen görevleri saymaları istendiğinde görülmüş ki denekler yarım bıraktıkları işleri tamamladıklarından daha iyi hatırlıyorlar ve ayrıca bu işleri tamamlama arzusunun verdiği bir gerilim içinde bulunuyorlar. Buraya kadar söylediklerimizden çıkan sonuç şöyle özetlenebilir: **İyi bir hafıza güçlü gerekçelerle, belirli bir hedefe yönelerek, ilgi duyarak ve bol - bol tekrar yaparak elde edilir.** Bilim adamları, öğrenmenin ilk ve olmazsa olmaz koşulu dikkat ve etkin dinleme demektirler.

"Kare büyüdükçe fotoğrafın anlamı da değişir; intihar eden adam basit bir dublöre; ağlayan bir genç kız, soğan doğrayan bir ev hanımına dönüşebilir."

Belli bir konuyu çalışmak için masanızın başına oturduğunuzda; derginizi, kitabınızı önünüze açtığınızda okuyacağınız, öğreneceğiniz konu genellikle bir bütündür. Her zaman olmasa bile kendi içinde organik bir bütünlüğe sahiptir. Çeşitli bölümler, parçalar, birbirleriyle ilintili, bağlantılı olabilir. Biri anlaşılmadan öteki, öteki anlaşılmadan beriki anlaşılabilir.

Bazen konunun başındaki bir bilgi, sonundaki bir bilgi kırıntısıyla yakından ilişkilidir. O kırıntı olmaksızın bilmeceyi çözmek olanaksızdır. Eksik harf yerine konmadan sihirli kelime ortaya çıkmaz. Söz konusu kırıntıya ulaşmak için adım adım ilerleme yolunu seçerseniz, ona vardığınızda baştaki bilgiyi unutmuş olabilirsiniz. Bu durumda tekrar geriye dönmeniz gerekecek.

"Ne yapmalı?"

Kuşkusuz konunun tümünü birden, altını, üstünü, ortasını aynı anda görerek çalışmak olanaksız. Ama olanaksız olan, bu işi ayrıntılı yapmaktır. Oysa konuyu bütünlük arz etmiyorsa kendi içinde uygun bütünlüklere bölerek - kuşbakışı bir göz gezdirmeye taramak; hızlı bir okumayla ana hatlarını kavramak; önemli noktalarından haberdar olmak; kilit cümleleri belirlemek olanaksız değildir.

Ayrıntılara inmeksizin, tamamını anlayıp ezberlemeye kalkışmaksızın, böyle bir kuşbakışı tarama size konunun bir haritasını sağlar. Kuşbakışı tarama, hücum edeceğiniz savaş bölgesine düzenlediğiniz bir keşif uçuşuna da benzetilebilir. Böylece, daha sonra ayrıntılı çalışırken, attığınız her adımın sizi nereye götürdüğünü, bir sonraki adımda sizi nelerin beklediğini bilmenin güven ve rahatlığını yaşarsınız. Anlatmak istediğim şeyi hayli aydınlatacak bir örnek var: Lego (yap- boz) oyuncakları. Çeşitli ve görünüşte anlamsız, birbirine benzer, çok sayıda parça birleştirilir ve sonuçta anlamlı şekiller çıkar ortaya (ev, tren, tabanca vs.) Hemen hemen bütün lego kutula-rında, içindeki parçalarla nelerin yapılabileceğine dair resimler vardır. Bir kere kutunun üzerindeki resmi gördükten sonra elinizdeki parçaları bu resme göre birleştirmek ve sonuca ulaşmak çok hızlı ve kolay olur. Böyle bir resme sahip değilseniz sonuca ulaşmak çok zaman alır ve sizi çok yorar. Ders çalışırken konuyu hızlı gözden geçirmek, kuşbakışı taramak da bize lego kutusundaki resmi görmeye benzeyen bir avantaj sağlayacaktır. Lütfen bu avantajı gözardı etmeyin. Kaynakların seçilmesine özen gösterilmelidir. Çünkü yanlış bir bilginin üzerine doğru bilgiyi öğrenmek oldukça zordur.

Nasrettin Hoca'ya iki çocuğu ile bir adam gelmiş ve *“Hocam bu çocukları okutmanı istiyorum, büyük olan biraz bilir, küçük olan hiç bilmez. Ücret olarak ne alacaksın?”* diye sormuş. Hoca da *“Biraz bilenden iki, hiç bilmeyenden bir akçe alırım.”* yanıtını verince hayretle nedenini öğrenmek istemiş. Hoca da *“Eee...hiç bilmeyene sadece doğruyu öğreteceğim. Bir iş. Oysa biraz bilene önce bildiği yanlışları unutturup sonra doğruyu öğreteceğim. İki iş. Bunun için iki akçe”* cevabını vermiştir.

YANLIŞ ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARI NELERDİR

Çalışmaya başlarken belli bir amaç taşımamak, plansız ve programsız çalışmak, evin değişik yerlerinde ders çalışmak, çoğu zaman yatarak-uzanarak ders çalışmak, televizyon karşısında veya müzik dinleyerek çalışmak, sınav öncesi ezberlemeye çalışmak, farklı kaynaklardan yararlanmamak, anlaşılamayan, korkulan veya sevilmeyen derslerin daha az çalışılması, dersin öğretmenin sevilmemesi nedeni ile o dersi sevmemek veya çalışmamak gibi yanlış çalışma alışkanlıkları öğrencilerin başarısız olmalarına neden olmaktadır.

**Erişmek İstedikleri bir hedefi olmayanlar
çalışmaktan da zevk almazlar.**

VERİMLİ DERS ÇALIŞMA YOLLARI NELERDİR

I- Amaçlarınızı Belirleyiniz...

Her çalışma bir amaca yönelik olmalıdır. Bu amaçlar, bir problemin çözümünü öğrenmek, bir yazıdaki ana düşünceyi bulabilmek vs. olabilir. Bunları iyi belirleyerek çalışmaya başlayan kişiler, bu yakın amaçlara ulaşma - ulaşma sınıfını geçmek, okulunu bitirmek ve sınavı kazanmak biçiminde özetlenen uzaktaki amaçlarına da ulaşmaktadırlar. Başarı insanın düşlediklerini gerçekleştirmesidir. Bunu yapabilen her kişi başarılıdır. Düşlemek bilinçli bir eylemdir. Düşlerimizin yürekten gerçekleşmesini ister ve ona ulaşmak için yola çıkarsak, bu uğurda inancımızı ve kararlılığımızı bir an bile yitirmezsek amacımıza ulaşırız. Çabalamadan hayal kurmak ise miskinlerin, bedavacıların işidir. Çalışmadan kazanamayız. Unutmamak gerekir ki başarı için “yüzde elli yürek, yüzde elli kürek” gerekir. Başarılı insanların tümü şans faktörünü işin başında dışlar. İşi şansa bırakmayın. Şans, rastlantı ya da başkasının yardımı gibi faktörlerin başarıdaki yeri %1 bile değildir

İnsanı kendisiyle yüzyüze getiren bazı sorular:

"Belirli bir zamanda nerde olmak istiyorum?" ,

"Oraya nasıl gideceğim" ,

"Kendimi bulduğum yerden olmak istediğim yere götürmek için ne yapmalıyım." ,

"Harekete geçmek için atmam gereken ilk küçük adım nedir?"

Amaçsız bir çalışma dümensiz bir gemi ile okyanusa açılmaya benzer. Rüzgâr nereye sürüklerse oraya gidirsiniz. Gemi yol alır gibi görünür ama büyük bir olasılıkla kayalara çarpar. Amacınızı belirlerken, ona ulaştığınızda çok mutlu olacağınıza inandığınız ve yolculuğundan zevk alacağınız bir amaç olmasına özen gösterin. Bir insanın sevmediği bir işi yapması ve buna katlanmak zorunda kalması yaşamı boyunca mutsuz olmasına yol açacaktır Colombia Üniversitesi'nden Robert S. Woodward, somut bir hedef belirlemenin kişideki gizli potansiyeli nasıl açığa çıkardığı ve hatta arttırdığını ortaya koymak için “yüksek atlama” örneğinden faydalanmış. Yüksek atlama konusunda kendini hiç denememiş ve zora koşmamış bir insan ilk denemesinde belli bir yüksekliği aşabiliyor. Başka bir deneme yaptığında da bu yükseklik değişmiyor. Ama kendisine yüksek atlamada bir hedef belirlemiş bir kişi her seferinde çitayı biraz daha yükselterek ağır ağır yeteneğini geliştiriyor ve hedefine ulaşıyor. Ara hedeflerden geçerek, başlangıçta başarılabilir görünen başarılabiliyor. Aynı çerçevede daha ilginç bir test de yapılmış. Testte katılanlar önce iki gruba ayrılıyorlar. Birinci guruba daha önce bir başka grubun - ki bu gerçekte var olmayan uydurma bir grup - aynı denemeyi az önce başardığı ve x metre yükseklikten aşabildiği söyleniyor.

**Bir yanda seyahat edenler, diğer yanda biryerlere gidenler vardır,
bunlar hem birbirlerinden farklı hem de birbirlerinin aynıdırlar.
Başarılı olanların birbirlerine üstünlüğü şudur:
"Başarılı olanlar nereye gittiklerini bilenlerdir"**

Söz konusu uydurma grubun aldığı sonuçlar (!) yüksek sesle okunarak deney başlatılıyor. Güçlerini gerçekte var olmayan- rakipleri ile kıyaslayarak atlama yapan denekler, rekabet duygusuyla kıızıştıkları için üstün bir performans sergiliyorlar. Öte yandan ikinci gruba deneyin başında hiç bir şey söylenmiyor. Önlerine aynı yükseklik sınırları konuyor. Ancak bu grubun elde ettiği sonuçlar birinci gruba göre çok - çok kötü bulunuyor. Fiziki olarak birinciye benzer özellikler taşımasına rağmen ikinci grubun, motivasyon (güdüleme) eksikliği nedeniyle birinci grubun gerisinde kalışı, gerçek gücünü ve becerisini ortaya koyamayışı size bir şeyler söylemiyor mu?

Açıkça Tanımlanmış Hedefler...

Ne istediğinizi bilmelisiniz. Enerjiniz, bilginiz ve azminiz bir amaca yönelmeli ve bu amaç açık, somut ve kesin olmalıdır. Hem iyimser hem de gerçekçi olmalıdır. Bunlar gerçekleşikten sonra, amacınıza ulaşmak için bazı şeyler yapmanız gerekir .Öngörü, karanlıkta kalmış bir yolu aydınlatan ışıkla karşılaştırılabilecek bir tür hedefdir. Hedefinizi somutlaştırmayı ve onu olmasını istediğiniz sonuç olarak ifade etmeyi başar-dığımızda, bu ışık yoğun bir lazer ışımına dönecek ve bir duvarı delip geçecek kadar güçlü olacaktır. Önünüzdeki hedefi açık bir şekilde gördüğünüzde ve bu hedefi tüm kalbinizle kendinizle özdeşleştirdiğinizde, doğru kararları kendiliğinden verebileceksiniz. Konunun özüne inmeye çalışın. Gerçekten istediğiniz şey ne? Gereksiz ve yararsız olanları bir kenara attığınızda geriye ne kalıyor? En öncelikli sorun ne? Sizin için gerçekten önemli olan şey ne? Amacınıza ulaşmak için neye gereksiniminiz var? Aslında tamamen başka bir şeyin peşindeyken, kendimizi sık sık ilgisiz bir şey için çabalarken bulabiliyoruz. Bununla ilgili olarak şu örnekleri verebiliriz Genç bir kadın kalkınma programında çalışmak üzere Afrika 'ya gitmek istiyordu. Kendisine yukarıdakisoruları sorduğunda, asıl istediği şeyin insanlarla daha fazla ilişkide bulunmak olduğunu keşfetti. Diğer insanların dikkatini çekmek ve minnettarlıklarını kazanmak için özel bir şeyler (fakirlere yardım etmek gibi) yapması gerektiğini düşünmüştü. Girmesi gereken mücadele, başkalarına yardım etmek üzere çekip gitmek yerine, o anda ve bulunduğu yerdeki insanlarla olan ilişkileri üzerinde çalışmaktı. Bu şekilde her şeyden önce, inisiyatifi ele alma riskine girebilecek ve terslenme korkusunu yenebilecekti. Bir kadın avukat, kapısının üzerine, meşgul olduğu zamanlarda bunu gösterecek kırmızı bir ışık istiyordu. Kendi kendine bu isteğinin altında ne yattığını sorduğunda, asıl istediği şeyin, kapılarının üzerinde >kırmızı ışık bulunan tüm diğer erkek meslektaşları gibi saygı görmek ve onlarla eşit konumda görülmek olduğunu keşfetti. İyi bir çalışma ortamı kırmızı ışıklar kullanılmadan da sağlanabilir ve böylece kabul edilme gereksinimi tatmin edebilirdi. Influencing with Integrity adlı kitabında Enie Z.

**Planlama geleceği şimdiki zamana getirmektir,
böylece gelecek hakkında şimdiden birşey yapabilirsiniz.**

Laborde iletişimi bir yolculuğa benzetir.Önce nereye gitmek istediğinize karar verirsiniz. Sonra, oraya nasıl gideceğinize ve size eşlik etmesi için kimi davet edeceğinizi düşünürsünüz. Eğer Londra'dan Edinburgh'a gitmek istiyorsanız,bunu uçakla, otomobille veya trenle yapabilirsiniz. Yolda giderken doğru yöne gidip gitmediğinizi anlayacağınız işaretlere gereksinmeniz olacaktır.Eğer yol arkadaşlarını farklı bir yere gideceklerse, nerede sizin yanınızdan ayrılıp kendi başlarına devam edeceklerini bulmak zorundadırlar. Sonunda Edinburgh'a vardığınızda ise, burasının gerçekten ziyaret etmek istediğiniz yer olup olmadığını anlamalısınız. *İstedığınızı elde edebileceğiniz yer gerçekten burası mı?*

Gidilecek yerin belirlenmesiyle başlayan yolculuk gibi, ulaşılmak istenen sonuçların ortaya çıkmasıyla da bir iletişim süreci başlar. Hedefinizi zihninizde tam olarak belirlemeden iletişim kurmak, nereye gittiğine bakmadan bir trene binmek gibidir.

**"Başkalarının sizin için istedeği şeyi değil,
gerçekten sizin istediğiniz şeyi tasarladığınızdan
emin olun."**

Strateji...

Amacınızı açık seçik ortaya koyduktan sonra bir strateji hazırlamaya başlayabilirsiniz. Ama eğer işlem uygulanamayacak bir durumdaysa, en iyi strateji bile hiçbir işe yaramaz. Bazen çok kolay başarılabilir bir olay için yanlış strateji seçilerek uzun zaman harcayabiliriz. Günlerden bir gün, bir Hintli ermişin yanına, koşa - koşa, öğrencilerinden biri gelir. "Ustam," der. "Ben de erdim. Irmağın bir kıyısından öbürüne sulara değmeden geçebiliyorum." Bilge kişi aldırılmaz pek. "Ben daha ermeden geçebiliyordum bir kıyıdan öbürüne sulara değmeden," der. "Sandala binerek"

**Zekice hazırlanmış bir plan başarının ilk adımıdır.
Plan yapan kişi nereye gittiğini,
nasıl bir ilerleme yaptığını bilir
ve ne zaman hedefe varacağı konusunda oldukça iyi bir fikri vardır.**

Yoğunlaşma ve Esneklik... ulaşmak için, eylemleriniz o amaç üzerinde yoğunlaşmış olmalıdır. Zihninizde bir resim çizerek ne istediğinizi şekillendirir ve tüm dikkatinizi buna verirsiniz. Bunu ,başka bir şey yaparken bile zihninizin bir köşesinde tutun. Bu, sizin uyanık olmanızı ve karşınıza çıkan fırsatları değerlendirmenizi sağlayacaktır. 7Eğer bir öncelik sıralamanız yoksa,her şeyi bir seferde yapmaya çalışıp sonra da hiçbir şey yapamama tehlikesiyle karşı karşıyasınız demektir 7İrade Gücü...Hedefinize ulaşmak için irade> gücü ve azim göstermeniz gerekir. Hedefinize ve ona ulaşmak için seçtiğiniz yola inanmalısınız. Sizden istenen işi yapmaktan zevk almalısınız. İleriye dönük mücadele isteğiniz, enerjinizi amacınız üzerinde yoğunlaştıracaktır.

Hedefle ve gerçek arasında derin bir ayrılık bulunduğunda, sabırsızlaşma eğilimi gösteririz. Sanki tüm dünya bize karşı elbirliği etmiş gibi görünür. Herkes rüzgâr gibi eserken biz ağır - ağır yürümek zorunda kalmışızdır. Bu hiç de adil değildir! Mevcut durumla istenen sonuç arasındaki boşluğa yaratıcı gerginlik denir. Kendinize acıyacağınıza, bunu sizi hedefinize biraz daha yaklaştıran bir şeyler başarmaya sevk eden bir enerji kaynağı olarak görün. Aksilikler arka arkaya gelse bile kendinize inanmayı sürdürün. Yenilginin bir bozgun olmasına izin vermeyin, aksine bunu öğrenmek için bir şans olarak algılayın: Yanlış giden neydi? Niye böyle oldu? Bir daha ki sefere bunun olmaması için ne yapabilirim?

**Ben bir işte nasıl muvaffak olacağımı düşünmem,
o işe neler mani olacak diye düşünürüm.
Engelleri kaldırdın mı is kendi kendine yürür.**

M. Kemal Atatürk

Başarı ve bozgun arasındaki fark azimdir. Engeller ve direnç sizi güçlendirir ve kendi yeteneklerinize güvenmeye sevk eder. Engellerin üstesinden gelerek kendinize güveninizi pekiştirir-siniz. Başa çıkılmaz bir engelmış gibi görünen şeyler bazen yeni ve kolay yollar bulmanızı sağlayabilir. Girdiğiniz yarışma karşı karşıya geldiğiniz zorlukların sizi stratejinizi yeniden düşünmeye mi sevk edeceğini , yoksa bu zorlukların sizi amacınıza götüren yolda daha mı güçlü kıldığını belirlemektedir.

**"Yaşam, siz başka planlar yaparken olup biten şeylerin toplamıdır."
Planlama bir başlangıçtır. Plan yaparı hiçbir yere götürmez.
Yaşam bir şeyler yapmaktır, peki siz ne yapacaksınız?**

Dünya çapında 30 milyar marklık satış hacmi olan Sony şirketinin patronu Akio Morita, Der Spiegel'de yayınlanan bir söyleşisinde, başarısının sırrını şöyle açıklar:

"En gerekli olan şey insanlara bir amaç verebilmektir. Her şey yaratıcılıkla ilgilidir. Yıllar boyunca yaratıcı bir işletmenin hizmetinde buldum ve yaratıcı insanların nasıl motive edileceğini biliyorum. Onlara asla neyi yapıp neyi yapmayacaklarını söylemem."

**Yaşamın garip karmaşasında başımıza nelerin geleceğini bilemeyiz,
ancak kendimizin ne yapacağına, bu olayı nasıl karşılayacağımıza,
olayla nasıl başa çıkacağımıza karar verebiliriz.
Sonuçta gerçekten önemli olan da budur.
Yaşamın hammaddesini almak onu değerli ve güzel birşey haline getirmek;
işte bu hayatın sınavıdır.**

Zamanınızı ve yaşamınızın kontrolünü elinizde tutun. Gün bugündür, Yer burasıdır, Yaşam sizin yaşamınızdır, Geleceğinizi etkileme fırsatına sahipsiniz. Günü yakalayın, Bu anı kullanın, Şimdi harekete geçiniz.

**"Bekleme, 'Doğru zaman asla gelmeyecektir.'
Bulduğun yerden başla ve senin emrinde olabilecek hertürlü araçla çalış.
Gideceğiniz yol üzerinde daha iyi aletler bulunacaktır.**

PLANLI ÇALIŞMA

Geri getirilmesi olanaksız olan tek şey zamandır. Zaman hızlı ve coşkun akan bir ırmağa benzer. Zaman ancak planlı bir çalışmayla değerlendirilebilir. Zamanı programlarken kendinize 5 yıl sonra, 1 yıl sonra, 3 ay sonra, 1 ay sonra , 1 hafta sonra, yarın neleri başarmak isterdim sorularını kendinize sorun.

Telefon arkadaşlarınızla uzun konuşmayarak, arkadaşlarınız her çağırdığında koşa-koşa gitmeyerek, kantinde - kafeteryada her gün uzun zamanlar harcamayarak, evde oradan oraya amaçsız dolaşmayarak, televizyona esir olmayarak, evdeki sohbetlerin tümüne katılmayarak zamandan tasarruf yapıp sizi mutlu kılacak eğlence - kültür ve sanat gibi faaliyetlere de zaman ayırabilirsiniz. Bu günün işini yarına bırakmayın.

ABD’de 18 yaşına gelinceye dek bir öğrenci 12 bin saatini okulda, 15 bin saatini TV karşısında geçirmektedir. Bir Amerikalı çocuk günde ortalama 3 saat, Japon çocuğu 5 - 6 saat TV izlemektedir. TV’ ye “*Aptal kutusu*“, bütün gününü TV karşısında geçirenlere de “*TV alıkları*“ denmesi boşuna değildir.

Zamanı boşa geçirmek, hayatı boşa geçirmek demektir. Zamanı kontrol etmek de hayatı kontrol etmek demektir. Öğrenciler, ders çalışmanın gerekliliğini bilmekte fakat nasıl ve ne kadar çalışmak gerektiğini bilmemektedir. Diğer yandan öğrencilerin ders çalışma motivasyonu da çalışma davranışını etkilemektedir. Nasıl ve ne kadar çalışacağını bilemeyen öğrenciler bu nedenle çalışma motivasyonu da oluşturmamaktadır. Kişiyeye özel öğrenci ders çalışma programının gerekliliği herkes tarafından kabul edilmektedir.

Birden çok iş ya da ders üzerinde aynı günde çalışmanız gerektiğinde hangisinden işe başlayacağınızı bilemediğiniz ya da çalışmaya başlamak için karar veremediğiniz anlar oluyor mu? Bu soruya yanıtınız “*evet*” ise, sizin planlı çalışmayı bilmediğinizi kolayca söyleyebiliriz. Bu tür bir durumla, yani aynı zamanda birden çok dersi çalışmayla yüz yüze geldiğinizde, derslerden her birinin üzerinizde yarattığı ruhsal baskı, bunlardan herhangi birine kendinizi tümüyle vermenizi engelleyerek ve verimsiz biçimde işlerden birini bırakıp ötekine atılmanıza neden olacaktır. Birden fazla amacı bir arada gerçekleştirebilmek mümkün değildir.

Bu tür kararsızlık ve karışıklık ancak hangi dersi ne zaman yapacağınızı belirli

bir sıraya koymakla yani "*Karar Vermekle*" ortadan kalkar. İşte çalışmada plan; "*nasıl*", "*ne zaman*" ve "*nerede*" çalışacağınıza karar vermek demektir.

Öğrenciler günlük ve haftalık bölümleri de olan aylık çalışma planlarında;

- Hangi derslere, haftanın hangi günleri çalışacaklarını,
- Geçmiş konuların tekrarına ne zaman yer vereceklerini,
- Sınav tarihlerini,
- Hazırlayacakları ödevlerin neler olduğunu ve zamanını,
- Planlarına aldıkları, ancak çeşitli nedenlerden ötürü zamanında yapamadıkları çalışmalarını ne zaman tamamlayacaklarını, Dinlenme, müzik dinleme, televizyon izleme, spor yapma sinema ve tiyatroya gitme gibi ders dışı etkinliklere ne zaman yer vereceklerini göstermelidirler.

Günlük çalışma çizelgelerinde; okulda geçen saatler, ders çalışma, eğlenme, dinlenme, ev işlerine yardım ve uyku saatleri gösterilmiş olmalıdır

Çalışmaya başlayacağı zaman kendini yorgun ve isteksiz hisseden öğrenci çalışma saatlerini yanlış seçmiş demektir. Beklemeden günlük çalışma çizelgesinde gerekli değişikliği yapmalıdır. Planlı çalışarak her işe gerektiği kadar zaman ayırabilir, yapmak isteyip de yapamadıklarınıza zaman kalmasını sağlayabilirsiniz. Daha huzurlu olur, ne yapacağımızı düşünerek yitirdiğiniz zamanı kazanabilirsiniz. Bir dersi bırakıp diğerine geçmez, her derse gerektiği kadar zaman ayırmış olursunuz. Günü gününe çalıştığınız için sınavlar öncesinde aşırı çalışmaya gerek kalmaz. Çok fazla sınav paniği yaşamazsınız. Çalışma veriminiz artar, öğrendikleriniz daha kalıcı ve etkili olur. Bu nedenlerle ortaya çıkan anne ve babalarımız ile yaptığımız tartışmalar da ortadan kalkar.

ZAMANI VERİMLİ KULLANMA

Öğrenciler bedensel, zihinsel, duygusal yapıları, ilgileri ve yetenekleri bakımından birbirlerinden farklıdır. Bir öğrencinin isteyerek çalıştığı ve hemen öğrendiği bir dersi bir başka öğrenci zor öğrenebilir. Bir başka öğrenciyse çabuk yorulabilir ya da çalışmak istemeyebilir. Bu nedenle bir ders ya da konu içinde ayrılacak süre öğrenciden öğrenciye değişir. Her öğrenci zamanı kendine göre ayarlamalıdır.

Bir saat çalıştıktan sonra araya 5-10 dakikalık dinlenme koymak yararlı olur. Bu sayede bir saatlik çalışma sonunda dağılan dikkat ve azalan verim tekrar kazanılır.

Ders çalışmak için gerekli gücün toplanabilmesi bakımından eğlenmeye ve spora da zaman ayrılmalıdır. Ancak bu süre gereğinden fazla olmamalıdır.

Verimi Azaltıcı Etkenleri Ortadan Kaldırma..

. Harcadığınız gayretin değil elde ettiğiniz sonuçların üzerinde durun. Çalışmaya başlamadan önce, yorgunluk, uykusuzluk, ağrı, sızı, elem duygusu, korku, öfke, aşırı kaygı, fazla heyecan, endişe, açlık, aşırı tokluk, aile dertleri, normalin altında ve üstündeki fiziki şartlar (çok sıcak, çok soğuk gibi) acelecilik, telaş, araç ve gereç noksanlığı gibi etkenlerin elden geldiğince giderilmesi gerekir. Zorlandığınız derslere bir not hesabıyla yaklaşmayın. Kendinizi zorlayın ve o dersleri de sevin. Yaşam bir bütündür. Bu derslerin tamamını yaşamınızın bir uzantısında göreceğinizi unutmayın. O derslerden de kolayca öğrenebileceğiniz konular vardır. Anlayabileceğiniz konuları öncelikle seçerek bu konuların üzerine gidin. Bu konularla ilgili daha fazla sorular çözerek yetkinleşmeye çalışın. Ruh ve beden bir bütün oluşturduğu bilimsel olarak ispatlanmaktadır. Amerikalı araştırmacılar, dolaysız bir bilgi değişikliğinin sınırlar ve vücudun bağışıklık sisteminden sorumlu hücreler tarafından algılandığını ortaya koymuşlardır. Duygusal durumumuz sağlık durumumuzu etkilemektedir. Duygusal olarak uyumlu ve bunu göstermeye hazır olan kişi, sadece kendi sağlığı için iyi bir şey yapmış olmakla kalmaz, aynı zamanda başarı düzeyinin artmasını sağlar.

Uygun Bir Çalışma Ortamı Seçme...

Çalışma yerinin seçimi çok önemlidir. Çalışma yeri derli toplu, yalın, elden geldiğince sabit ve sakin olmalı; ayrıca ışık, ısı gibi fiziksel sorunları da çözümlenmiş olmalıdır. Aynı bir yerin sağlanamaması çalışmadan kaçmanın bir nedeni olmamalı, elverişsiz koşullarda da ders çalışmaya alışmalıdır. Yatakta, koltukta ve divanda uzanarak çalışmak, dikkatin toplanmasını güçleştirecek, öğrencinin çalışmak için daha çok zaman yitirmesine neden olacaktır.

Dikkati Uyanık Tutma...

İnsanda dikkat her an vardır, önemli olan bunun çalışılan konu üzerinde toplanabilmesidir. Sevilen ve ilgi duyulan bir konu, dikkatin uyanık tutulmasına yardım eder. Daima belirli yerlerde çalışmak, gürültünün bulunmadığı ortamlarda çalışmak, sandalyede oturarak çalışmak, masada gerekli araçlar dışında başka şeyler bulundurmamak, çalışma yerini 18-20 derece sıcaklıkta tutmak, işleri sıraya koymak, işleri bitirmede kendinizle yarış kararı almak, her seferinde bir çeşit işle çalışmak dikkatin dağılmasını önleyici yöntemlerdir.

Derse Hazırlıklı Gelme

Başarılı olmanın yollarından biri de derslerin işlenmesine etkin olarak katılmaktır. Derslerde sürekli edilgin durumda kalan öğrencilerin işlenen konuları anlamaları zordur. Öğrenciler okula gelmeden önce, o gün işleyecekleri konuları gözden geçirmelidirler. Bu sayede hem derslerin işlenişine katılmak için gerekli güveni kazanırlar, hem de öğretmenin anlattıklarını daha kolay anlarlar.

Gerek işlenecek konulara hazırlanırken, gerekse işlenen konular gözden geçirilirken, anlamakta zorluk çekilen yerler belirlenmeli, bu konularla ilgili sorular hazırlanıp, derste öğretmene sorulmalıdır.

Öğretmenlerin derse hazırlıklı gelen, soru soran, derse kalkan öğrencileri daha çok sevdikleri de unutulmamalıdır.

“En etkin öğrenme sınıfta sağlanır.” Bazen öğrencilerin sınavlar öncesinde okula ya da dershaneye bir kaç gün gitmeyerek, evde kampa çekilmeleri ve ders çalışmaları yarardan çok zarar sağlamaktadır. Gitmedikleri gün sınıfta çok önemli konular anlatılabilir. Evde zorlanılan sorularda yardımcı olacak kimse yoktur. Dikkati dağıtacak bir sürü olay gerçekleşebilir. Kapı zili, telefon, kapıcının bir kaçkez uğraması, küçük kardeşin verdiği rahatsızlık, radyonun sesi, televizyon vs. Oysa okulda veya dershanede olsaydı; arkadaşları ile birlikte öğrenme olgusunun içine aktif olarak girecek, tartışacak, sorular sorup yanıtlar alacak, testler çözecek ve yeni bilgiler öğrenecekti. Bu bilgilerden bazıları başarınızda oldukça etkili olabilecektir. Öğretmenler, genelde sanatçı ruhlu, idealist, duyarlı insanlardır. Öğretmen karşısında sakız çiğneyen, kola içen, bir şeyler yiyen öğrenciler olursa dersini güzel anlatamaz ve sinirlenir.

Etkili Dinleme ve Not Tutma...

Dinleme bir beceridir. Ve bu beceri birtakım ilke ve yöntemlerle çok daha etkili bir şekilde kullanılabilir. İnsan iletişiminin yaklaşık %90'ı sözel olarak yapılmaktadır. Bu iletişimin ancak yarısı kısa bir süre sonra hatırlanabilir. Aradan daha fazla zaman geçtiğinde ise %20-25'ini bile zor hatırlarız. Bütün bu nedenlerden dolayı etkili dinleme ilke ve yöntemlerini öğrenmek ve bunları uygulamak daha da önem kazanmaktadır. Etkili dinleme sadece söylenenleri duymak değil, aynı zamanda bu söylenenleri önemli bulmak, kavramak ve değerlendirmektir. Ayrıca etkin dinleme aktif bir süreçtir. Olaya bir de başka bir boyuttan bakalım. Etkin dinleme öğretmen-öğrenci ilişkilerini de olumlu bir yönde etkiler. Öğretmen genellikle kendini dinleyen ve dinlediğini çeşitli biçimlerde belli eden öğren-cilere daha fazla ilgi gösterir ve onlara dönerek konuşur. Öğretmen dersi anlatırken dinleyicilere gereksinim duyar. Bu ne-denle başını sallayan, not tutan, dikkatini yoğun-laştıran aktif öğrencilere daha fazla ilgi gösterir. Öğretmenin sınıf içindeki en önemli görevlerinden biri öğrenciye bilgi aktar-maktır ve bunu öğretmen genellikle anlatarak ger-çekleştirir. Öğrenci ise öğretmenin bu anlattık-larını anlamak amacıyla dinlemektedir. İşte önemli olan da öğrencinin bu din-leme işlevini nasıl yaparsa daha başarılı olacağıdır. Etkin bir dinleyici olmak için "İFİKAN" adlı bir yöntemi uygulayabiliriz.

Bu yöntem;

İ - İleriye

F - Fikirler

İ - İşaretler

K - Katıl

A - Araştır

N - Not tut

olmak üzere 6 basamaktan oluşmaktadır.

Öncelikle ileriye bak basamağından başlayalım. Öğrenci sınıfta öğretmenini dinlerken, öğretmenin anlattıklarından yola çıkarak daha sonra neler söyleyebileceğini tahmin etmeye çalışmalıdır. Bu da öğrencinin dikkatinin dağılmasını engeller ve öğrenciyi devamlı uyanık tutar. Hatta öğrencinin aktif olarak katılmasını sağlar. Öğrenci daha önceden o günkü konuları okuyarak sınıfa gelirse hem anlatılanlara yabancı kalmamış olur hem de dersteki tahminlerini daha kolay bir şekilde yapar. Bu yöntemle öğrenci derste anlatılanları daha önce okuduğu için daha kolay bir şekilde hatırlar. İkinci olarak fikirler basamağı karşımıza çıkıyor. Bu basamak bize önemli fikir ve düşüncelere önem vermemiz gerektiğini ve bunları göz ardı etmememiz gerektiğini anlatmaktadır. Öğrenci öğretmenin bir ders boyunca anlattıklarının ana fikrini bulmaya çalışmalıdır. Ders boyunca kendi kendine, "Bu konunun ana fikri nedir? Burada anlatılmak istenen nedir?" gibi sorular sorması gerekir. Bu sorular öğrencinin ana fikir ve kavramları bulmasına yardımcı olur. Üçüncü olarak işaretler basamağına bakalım. Öğrenci sınıf içinde devamlı uyanık olmak zorundadır. Öğretmenin hiçbir dediğini kaçırmamalıdır. Öğretmenin işaretlerine karşı dikkatli ve uyanık olmalıdır. Bir öğretmen konuyu anlatırken mutlaka ufak ipuçları verir. Bazı konuların üzerinde ısrarla durur. Örneğin bir konunun önemli bir bölümünü anlatırken belirli kelimeler kullanır, ses tonunda farklılıklar yaratarak çeşitli ipuçları verir. Öğretmenler seslerini yükselterek ya da "burası önemli", "dikkat ederseniz" gibi sözel vurgularla önemli noktalara işaret ederler. Bir öğretmen hiçbir zaman, bu bir sınav sorusudur, demez; ama çeşitli ipuçlarıyla bunu belli eder. Bu ipuçlarından bir kaçına örnek verirek: önemli, başlıca, can alıcı, burada esas fikir, şunu unutmayın ki, sonuç olarak, bu sebeple, özetle vb. ...Bu ipuçlarına dikkat edildiği takdirde öğrenci sınavda sorulabilecek soruları tahmin edebilir. Bir başka basamak ise "katıl" basamağıdır. Öğrenci sınıf içinde devamlı aktif olmalıdır. Pasif bir öğrenci hiçbir zaman başarılı olamaz. Öğrenci derse her fırsatta katılmalıdır. Öncelikle derse zamanında gelmeli, sınıfta oturacağı yeri iyi seçmeli; görebileceği, duyabileceği bir yere oturmalıdır ve ders sırasında öğretmenin söylediklerine gülümseyerek, kaşlarını çatarak, başını sallayarak olumlu ya da olumsuz tepki göstermelidir. Böylece öğretmen de anlaşılın ya da anlaşılınmayan yerleri çok daha iyi bir şekilde görebilir. Ayrıca bu öğretmeni de memnun eder. Onun motivasyonunu artırır, onu cesaretlendirir. Öğretmen dinlendiğinin farkına varır. Tersine, anlattıklarına karşı hiçbir tepki göstermeyen, donuk, pasif öğrenciler karşısında öğretmen de bir şeyler anlatmak istemez. Öğretmene sözlü ve bedensel mesajlar göndererek der-sin kalitesini yükseltmek de öğrencilerin elindedir. Beşinci olarak karşımıza "araştır" basamağı çıkıyor. Öğrenciler nedense ders sırasında soru sormaktan çok çekinmektedirler. Ve fikirlerini, görüşlerini rahatça söyleyememektedirler. Oysa ki bu çok yanlıştır. Ders sırasında anlaşılınmayan bir yer varsa ya da merak edilen bir konu varsa bu soru rahatlıkla sorulmalıdır. Hiçbir şekilde çekinilecek bir durum söz konusu değildir. Sorulara verilen cevap anlaşılınmadıysa ve açıklamalar yeterli değilse, yeni sorular sorulmalı ve açıklama yapılması istenilmelidir.

Eğer ders içerisinde zaman yetmediyse, ders bittikten sonra öğretmene ya da diğer öğrencilere de sorulabilir. En son basamak ise "Not Tutma" basamağıdır. Dinleme yoluyla öğrenilen bilgiler çok uzun süreler hafızada duramaz. Öğrenilenlerin zaman zaman tekrar edilmesi gerekir. Bir öğrenci ders sonunda, o derste dinlediğinin ancak %55'ini hatırlayabilir. Tekrar yapılmadığı sürece bu oran bir hafta sonra %17'lere düşer. Bu yüzden not tutmanın çok büyük bir önemi vardır. Not tutmanın iki önemli yararı vardır. Bunlarda birincisi eğitimin temel şartı olan "Aktif katılım"ı sağlar. Öğrenci derste pasif durumdan aktif duruma geçer. Not tutma sayesinde derste devamlı uyanık olur, dikkatini derse yoğunlaştırır ve dikkatinin dağılmasını engeller. İkinci önemli yararı ise unutmayı engellemesidir. Unutkanlık düşmanını bizim avantajımıza çevirerek en önemli girişim not tutmaktır. Özellikle alınan notlar eve gelince bir de temize çekilirse hafızaya daha iyi yerleşir

Not tutulurken dikkat edilmesi gereken bazı noktalar bulunmaktadır...

Öncelikle not tutulan kağıt konusunda cömert olmamız gerekir. İleride okuduğumuz zaman anlayabileceğimiz şekilde, boşluklar bırakılarak not tutmamızda yarar vardır. Hiçbir zaman küçük bir kağıda sıkışık bir şekilde not tutulmamalıdır. Hatta not tutmak için bir defter olursa daha düzenli not tutulur ve de sayfanın altında, üstünde, yan taraflarında boşluk bırakılırsa buralara eksik kalan bilgileri daha sonra yazabiliriz.

Not tutmaya ilk günden başlanması gerekir ve düzenli olarak not tutulması çok önemlidir. Dinleme ile not tutma arasında bir denge oluşturmak gerekir. Tüm dikkati dinlemeye ayırırsak, verimli bir şekilde not tutamayız. Aynı şekilde çok ayrıntılı not almaya kalkışırsak bu sefer de anlatılanları anlamamız güçleşir ve bu da dinlemeyi olumsuz etkiler. Dolayısıyla dinleme ve not tutma arasındaki dengeyi çok iyi ayarlamamız gerekir. Derste not tutarken ana fikirleri, önemli noktaları not etmek çok önemlidir. Not alırken seçici olmakta yarar vardır. Önemli noktaları belirlerken öğretmen bize çeşitli ipuçları verir. "*Burası önemli.*", "*Burada esas olan...*", "*Dikkat ederseniz...*" vb. ipuçlarıyla bu bölümlerin önemini vurgular. Bu bölümler mutlaka not alınmalı ve önemli olduğunu belirtmek için de yanına * işareti konmalı ya da altı çizilmelidir.

Not tutarken zamandan tasarruf etmek ve geri kalmamak için, öğrenci kendi anlayabileceği şekilde çeşitli kısaltmalar kullanmalıdır. Bu kısaltmalardan bazılarını örnek verirsek:

-ve: &

-gibi: .

-örneğin: ör.

-sonuç olarak: son. ol.

-kadar: =

-matematik: mat

-yüzyıl: yy

-birbirine: 11

-buna ek olarak: +

-açısından: ?

Not tutarken öğrenci kendi cümleleriyle not almalıdır. Bu şekilde hem öğrenci öğretmenin anlattıklarını özetleme imkanı bulur, hem de anladığı biçimde not alma imkanı bulur. Bazı durumlarda anlatılanların aynı şekilde not alınması gerekebilir. Ya da tahtada yazılanları aynı şekilde kaydetmek gerekebilir. Bu durumda anlatılanlar ya da yazılanlar aynı şekilde not alınmalıdır. Öğrenci not tutarken aklına takılan yerleri ya da anlayamadığı bölümleri öğretmene sormaktan çekinmemelidir. Böylece not alırken hem eksik not alınmamış olunur hem de anlayarak not alınır.

Öğrenci hafızasına çok güvense bile mutlaka sınıfta öğretmen tarafından söylenen ve önemli gördüğü her şeyi not etmelidir. Böylece unutkanlık sonucu doğabilecek olumsuz sonuçları engellemiş olur. Dikkat edilmesi gereken en önemli noktalardan biri de tutulan notların mutlaka temize geçirilmesidir. Öğrenci tuttuğu notları temize geçirirken bir kez daha tekrar etmiş olur ve bu da unutmasını engeller. Eğer mümkünse tutulan notlar o gece ya da bir sonraki dersten önce temize geçirilmelidir. Fakat öğrenci ÖSS gibi bir sınava hazırlanıyorsa notları temize çekme yerine o konu ile ilgili sorular çözmek daha yerinde bir davranıştır. İyi dinlemek ve not tutmak sadece eğitimin değil, hayat başarısının da en önemli unsurudur. İyi bir dinleyici olmanın temel kuralı iyi not tutmak, iyi not tutmanın yolu da iyi bir dinleyici olmaktır. Bu anlamda iyi not tutmak ve iyi bir dinleyici olmak birbirleriyle bağlantılı Teorikte anlatılan bu hususlar, pratikte uygulandığında öğrenciye birçok yararlar sağlar. Çok ufakmış gibi görünen ayrıntılar ileride büyük farklar yaratacaktır. Bunu sizler de yaşayıp görebilirsiniz. Öğrencilerin büyük bir kısmı not tutma tekniğini bilmemektedir

özetle not tutarken;

- Anlatılanlar öğretmenin ağzından çıktığı gibi değil, anlaşıldığı gibi yazılmalıdır.
- Öğretmenin anlattığı konunun ana fikri ve anlamları kavranıncaya kadar beklenilmelidir.
- Zamanın çoğu yazmakla değil, dinlemekle, fikirleri kavramaya çalışmakla geçmelidir.

- Konu; grafik, şekil, istatistik vb. bilgilere dayalı olarak anlatılıyorsa notlar arasına bunlar da alınmalıdır.
- Önemli fikir ve paragrafların aynen yazılmasında fayda vardır.
- Yazıların düzgün ve okunaklı olmasına önem verilmelidir.

Araç - Gereç ve Kaynaklardan Yararlanma

Öğrenci, herhangi bir konunun öğrenilmesinde, basılı araçlara ne kadar baş vurursa, öğrenme ilgisi ve zihinsel yetileri de o kadar çok genişleyecektir. Basılı öğrenme araçlarından yararlanmada çizelge grafik, harita ve resimlerin özel bir önemi vardır. Bunlar sayfalarca anlatılan bilgileri topluca ve birarada vererek o konunun kavranmasına yardımcı olmaktadır.

Verimli Okuma...

Okuma, öğrenmenin en temel yoludur. Öğrenmede hızlı okuma önemli ve gereklidir. Hızlı okumayla hem okunanlar daha iyi anlaşılır, hem de zamandan kazanılır. Okuma hızı lise öğrencileri için yaklaşık 200 - 250 sözcüktür. Bu hız okunulan yazının niteliğine ve okumanın amacına göre ayarlanmalıdır. Vakit geçirmek amacıyla bir hikaye veya roman okurken okuma hızı oldukça yüksek olabilir. Ama okuma yorum yapma, eleştirme özet çıkarmak için yapılıyorsa okuma hızı yavaş olmalıdır. Konuları ezberlemeye çalışmayıp yorum gücümüzü geliştirmeye çalışmalıyız. Sözel derslerde konuyu önce geriye dönüşler yapmadan okumak, sonra yeniden başa dönerek tanımların, olayların nedenlerinin, sonuçlarının altını çizmek, ana başlıklar ve alt başlıklara göre şemalar çizmek, konu ile ilgili soruları şemaya bakarak yanıtlamak gibi bir yol izleyerek ezber yerine öğrenmiş olursunuz. Konuyu ezberlerseniz aklınızda en fazla bir gün kalacaktı. Hızlı okumanın en önemli yolu sessiz okumadır. Sessiz okuma hızı arttırdığı gibi anlamayı da kolaylaştırır. Hızlı ve anlamlı okuma becerisi kazanabilmek için bol bol okuma çalışmaları yapılmalıdır. Önce gazete, öykü ve roman gibi şeylerle işe başlamalı, giderek boş zamanları okuyarak değerlendirme alışkanlığı kazanılmalıdır. Çalıştığınız konuyu öğrenip öğrenmediğinizi anlamak için bir test çözerek boşları ve yanlışları yakalamak ve yeniden konuya dönerek ilgili bölümü tekrar okumak gerekir. Halen anlayamıyorsa ilgili dersin öğretmenlerinden yararlanılmalıdır. Gerektiğçe ve zaman buldukça özenle seçilmiş değişik kaynaklardan çalışılmalıdır.

Aralıklı Tekrarlar Yaparak Unutmayı Önleme

Öğrenilenler zamanla unutulabilir. Unutmayı önlemenin iki yolu vardır: Bunlardan birincisi öğrenilen bilgileri yeri geldikçe kullanmak, diğeri de aralıklı olarak tekrar etmektir. Öğrenciler öğrendiklerini yeri geldikçe kullanırken hem bunların işe yaradığını görecekler, hem de yeni bilgiler edinmeye motive olacaklardır. Aralıklı olarak yapacakları tekrarlar sayesinde ise bir taraftan eski öğrendiklerini hatırlarken diğeri yandan da sınavlara her an hazır durumda olacaklardır.

Sınavdan Önce Yapılacak Hazırlıklar

Sınavlarla ilgili olarak dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta, sınav merkezine tam bir hazırlıkla gitmektir. Sınava giderken hangi belgelerin yanınızda bulunması gerektiği kılavuzlarda tek tek sayılmıştır. Sınava gireceğiniz yere hareket etmeden önce bunlara bir daha göz atmanız ve gerekli tüm belgelerin yanınızda olup olmadığını kontrol etmeniz yararlı olur. Son anda farkına varacağınız bir eksiği zamanında tamamlama olanağı bulamayabilir; böyle bir eksik yüzünden haklarınızı yitirebilirsiniz. Sınava giderken yanınızda bulundurmanız gereken kalem, silgi, kalemıraş gibi araçlar kılavuzlarda açıkça belirtilmiştir. Yola çıkmadan önce bu hazırlıklarınızı da gözden geçirmeniz yararlı olur. Sınava gireceğiniz bina ve salonu önceden görmeyiniz; tuvalet vb. yerlerin nerede olduğunu öğrenmeniz sizin için iyi olur. Sınav yerini önceden görmeyiniz, sınav sabahı beklenmedik bir durumla karşılaşmanızı önleyebilir; sınav sabahı gereksiz yere gerginliğe neden olabilecek etkenleri ortadan kaldırabilir. Sınava çok az bir zaman kaldığı halde bazı bilgileri ezberleme, önceden öğrenilenleri tekrarlayarak tazeleme gibi nedenlerle telaş içinde çalışmaya devam etmek size beklenen yararı sağlamayabilir. Sınav saatine kadar uzanan bu gibi yüklemeler genellikle beklenen yararı sağlamadığı gibi, sınav heyecanınızın artmasına, sınav yorgun ve bitkin girmenize, dolayısıyla sınavdaki başarınızın düşmesine neden olabilir. Herkeste, bir ölçüde sınav heyecanı olması doğaldır. Ama bunu aşırı telaş, tedirginlik, korkuya kapılarak daha da tırmandırmaktan kaçınmaya çalışmalısınız. Sınav gününü bir "hesaplaşma" günü olmaktan çok, "öğrendiklerini gösterme" günü olarak düşünmeye çalışmanız yararlı olabilir. Özellikle sınav gününden önceki bir veya birkaç günü dinlenerek geçirmeniz iyi olur. Sınav gününden önce olanak varsa duş almanız ve olabildiği kadar rahat bir uyku uyumanız da sınavda iyi sonuç almanıza yardımcı olabilir. Sınav sabahı, sınav yerine, sınav salonuna alınma saatinden biraz önce ulaşmanız iyi olur. Nefes nefese girilen sınavlarda başarı düşebilir. Ayrıca, özellikle büyük şehirlerde yolda trafik aksamaları sınavı geç kalınmasına yol açabilir.

Sınav Sırasında Göz önünde Tutulacak Noktalar

a) Sınava Başlarken:

Sınavda göz önünde tutulması gereken önemli noktalardan biri, sınav başlarken size verilen cevap kâğıdının sizin için hazırlanmış, üzerine isminiz ve numaranız yazılmış cevap kâğıdı olup olmadığını kontrol etmenizdir. Cevap kâğıdı sizin için hazırlanmamış, üzerinde başkasının ismi ve numarası yazılı ise, salon başkanına haber vererek bunun düzeltilmesini istemelisiniz. Sınavda göz önünde tutulması gereken önemli noktalardan bir başkası, sınav başlarken size verilen soru kitapçığının türünü gösteren harf ve rakam çiftini, cevap kâğıdınızda ayrılan yere doğru olarak işaretlemenizdir. Soru kitapçıklarının cevap anahtarları farklı olduğundan hangi türden soru kitapçığını aldığının bilinmesi çok önemlidir.

b) Çoktan Seçmeli Soruların Cevaplanması ile İlgili Olarak:

Sınavlarda, çoktan seçmeli sorulardan oluşan testler kullanıldığı için bu tür soruların cevaplanması ile ilgili bazı noktaları da gözden kaçırmamanız gerekir. Seçmeli soruları tanıtmaya çalışan bölümü bir daha gözden geçirerek hangi çeşitten seçmeli sorunun nasıl düzenlendiğini iyice öğrenmeye çalışmalısınız. Cevaplama bu noktaları göz

önünde tutarak hareket etmeye hazırlanmalısınız. Örneğin, "en doğru cevap isteyen" bir soruda her seçeneğin bir dereceye kadar doğru olacağını; ancak bunlar arasından en doğru olanı bulmanız gerektiğini unutmamalısınız. Birleşik doğru cevaplı sorularda, doğru olan cevapları birlikte veren seçeneği bulmanız gerektiğini gözden kaçırmamalısınız. Çoktan seçmeli soruları cevaplarırken izlemeniz gereken yol özetle şöyledir: Bir soruyu cevaplamaya çalışırken yapmanız gereken şey, (1) sorunun kökünde neyin sorulmakta olduğunu dikkatle okuyarak anlamaya çalışmak, (2) sorulan sorunun cevabını düşünerek bulmak, (3) bulduğunuz cevabın hangi seçenekte verildiğini belirlemek ve (4) bu seçeneği cevap kâğıdında işaretlemektir. Cevap kâğıdına işaretleme sırasında yapılacak iş, o soruya ayrılan yerde, aynı seçeneğin yazılı olduğu yuvarlağın içini, dışarıya taşımadan karalamaktan ibarettir. "Kökteki soruyu oku, cevabı düşünüp bul, bulduğun cevabın verildiği seçeneği belirle, bu seçeneği cevap kâğıdında işaretle" şeklinde özetlenebilecek bu yol en iyi yoldur. Bu yol zaman bakımından ekonomiktir; cevaplamada hız kazandırır. Bir soruda, kökü okuyunca neyin sorulduğuna anlıyor fakat cevabın ne olduğunu hemen düşünüp bulamıyorsanız, seçeneklere şöyle bir göz atıp hemen köke dönebilirsiniz. Seçeneklerden elde ettiğiniz bilgiler ışığında kökteki sorunun cevabını bulmaya çalışabilirsiniz. Bu ikinci yol yukarıdaki ilk yol kadar iyi değildir. Bu yola gittiğinizde cevaplama hızınız biraz düşebilir. Verilen cevapların doğruluğunda da aksama olabilir. Yukarıdaki ikinci yoldan da sorunun cevabını bulamıyorsanız, soru kitapçığında bu soruya bir işaret koyunuz ve zamanınız kalırsa ona bir daha dönmek üzere hemen sonraki soruya geçiniz. Hiçbir zaman gücünüzü aşan sorularla boğuşmaya kalkmayınız! Bu size hem zaman hem de puan kaybettirecektir. Bu şekilde testteki tüm soruları birer kere deneme olanağı bulmuş olmanız çok önemlidir. Daha sonra, zamanınız kalırsa cevaplama geçtiğiniz sorulara dönünüz. Böyle sorularda, kökü bir daha okuyarak neyin sorulmakta olduğunu daha iyi anlamaya, sonra da seçenekleri tek tek ele alarak "doğru olabilecek olanı yakalamaya" ya da "doğru olamayacakları eleyerek" doğru olana ulaşmaya çalışabilirsiniz. Bu yol çok zaman kaybettiren ve bu yüzden, cevaplama hızını düşüren bir yoldur. Ama, diğer yollarla cevaplayabildiğiniz soruları cevapladıktan sonra, geriye kalan zamanınızı bu yolla harcayabilirsiniz. Doğru cevaplarınızı, sınav süresinin sonuna kadar bu yolla artırmaya çalışabilirsiniz.

c) Cevabın Tahmini ile İlgili Olarak

Yukarıda sayılan yolların hiçbiri ile cevaplayamadığınız bir soruda ne yapacaksınız? Buna karar verebilmek için puanlamada yanlış cevaplar için ne yapıldığını bilmeniz gerekir. ÖSS'deki sorulara verilen cevaplar puanlanırken, doğru ve yanlış cevaplar sayılmakta; doğru cevapların sayısından, yanlış cevaplar sayısının dörtte biri çıkarılmaktadır. Şimdi bunun ne demek olduğuna bakalım. Cevabını bulamadığınız bir sorunun seçeneklerinden birkaç tanesinin, soruda istenen cevap olmadığını belirleyebiliyorsanız, kalanlar arasından tahmin yapmak yararınıza olabilir. Çünkü, böyle bir durumda, doğru cevabı bularak puan kazanma olasılığınız artmakta ve yanlış cevap yüzünden puan yitirme olasılığınızı geçmektedir. Örneğin, bir soruda seçeneklerden üçünün doğru olmadığını belirleyebilirsiniz, kalan iki seçenek arasından doğru olduğunu tahmin ettiğiniz birini "doğru cevap" olarak işaretlemeniz yararınıza olabilir. Böyle iki seçenekten birini işaretleyerek bir puan kazanma olasılığınız % 50, bir puan yitirme olasılığınız ise % 20'dir (beşte bir). Seçeneklerden üçünü değil de sadece ikisini

eleyebiliyorsanız, soruda doğru cevabı bularak bir puan kazanma olasılığınız % 33, sadece bir seçeneği eleyebiliyorsanız, bu olasılık % 25 olacaktır. Elenebilen seçenek sayısı azaldıkça, kalan seçenekler arasından tahmin yaparak bir puan kazanma olasılığı, bu yolla yanlış bir cevap seçerek puan yitirme olasılığına yaklaşır. Bir soruda hiçbir seçeneği eleyemiyorsanız, doğru cevabı tahmin ederek bir puan kazanma ve bir puan yitirme olasılıklarınızın ikisi de birbirine eşit ve % 20'dir. Bu nedenle, testteki bir sorunun cevabının ne olabileceği konusunda hiçbir fikriniz yoksa bu soruyu atlayınız. Bu soruya harcayacağınız zamanı, size puan kazandırma olasılığı daha fazla olan soruların cevaplanmasına harcayınız. Yukarıdaki olasılık ifadeleri için bir noktanın unutulmaması gerekir. Sözü edilen olasılıklar herhangi tek bir cevabın ne kazandırıp ne kaybettireceğini göstermez. Bunlar, böyle cevapların çok büyük sayılara ulaşması halinde kayıp ve kazancın hangi değerlere yaklaşacağını gösterir. Durum şuna benzer: Bir piyangoda kazanma olasılığı üçte bir olsun. Siz bu piyango için üç tane bilet alırsanız bu biletlerin birine mutlaka bir ikramiye çıkacak demek değildir. Birden fazlasına ikramiye çıkabileceği gibi hiç çıkmayabilir de. Bir test sorusunda doğru cevabı tahmin etmeye çalışarak puan kazanmaya ilişkin durum da böyledir.

d) Çoktan Seçmeli Soru ve Çoktan Seçmeli Test

ÖSYM tarafından yapılan sınavlarda, "objektif tip test"lerden ve bunlar arasında da "çoktan seçmeli" veya aynı anlama gelmek üzere "seçmeli" testlerden yararlanılır. Bir testin "çoktan seçmeli" ya da "seçmeli" olması bu testin bu tür sorulardan oluştuğunu gösterir. Yani bir testte kullanılan soru tipi, testin tipini de belirler.

Çoktan Seçmeli Soruda Kök ve Seçenekler

"Çoktan seçmeli" ya da kimi kaynaklarda geçen şekliyle "seçmeli" soru, kişiye önce bir sorunun yöneltildiği ve sonra da, sorunun cevabı olan ifadenin, cevabı olmayan üç ya da dört ifade ile birlikte, karışık bir düzende verildiği soru çeşididir. Bu tür sorularda cevaplayıcıdan beklenen, kendisine yöneltilen soruyu okuyup anlaması, cevabı düşünüp bulması ve bulduğu cevabın hangi seçenekte verildiğini belirleyerek bu seçeneği cevap yerinde işaretlemesidir. Çoktan seçmeli soruların, yöneltilen sorunun okunarak anlaşılması ve verilen cevaplardan hangisinin bu sorunun cevabı olabileceğinin belirlenmesi yoluyla da cevaplanması olanağı vardır. Ancak bu ikinci yol, cevaplama için gerekli zaman açısından genellikle daha az ekonomiktir, cevaplayıcının önceki yola göre daha fazla zaman harcamasına ve cevaplama hızının düşmesine yol açabilir. Çoktan seçmeli sorular cevaplanırken başta verilen sorunun cevabı, bu sorunun altında sıralanmış olan cevaplar arasından seçilip işaretleneceğinden bu tür sorular için gerekli olan cevaplama zamanı kısadır. Çünkü, cevap için ayrılan yere sadece bir işaret konması yeterlidir. Soru için ayrılan zamanın büyük bir kısmı sorunun okunması, neyin sorulduğunun anlaşılması ve cevabın düşünülerek bulunmasına harcanacaktır. Bu nedenle, çoktan seçmeli sorulardan oluşan bir testte cevaplayıcılara, onların okuyarak anlayıp cevabını düşünerek bulabilecekleri kadar çok soru sorulabilir. Çok sayıda soru sorulabilmesi ise testte, bu testle yoklanmak istenen davranışların daha temsilci bir örnekleminin kapsanmasını kolaylaştırır. Çoktan seçmeli soruların çok çeşidi olmakla birlikte bunların en çok rastlanan biçimi şöyledir: Örnek:Türkiye Cumhuriyeti hangi yılda ilan edilmiştir? A) 1919 B) 1920 C) 1921 D) 1923 E) 1924 Yukarıdaki çoktan seçmeli soru örneğinde ilk cümlede bir soru sorulmaktadır. Sorunun bu kısmına kök denir. Soru kökünün altında, biri kökte sorulan sorunun cevabı olan beş ifade verilmiştir. Soruda kökten sonra verilen

bu ifadelerin tümüne birden seçenekler denir. Seçeneklerden bir tanesi, kökte sorulan sorunun cevabıdır. Buna, doğru cevap denir. Seçeneklerden, doğru cevabın dışındaki dört tanesi soru kökünde sorulan sorunun değil, başka soruların cevapları olabilecek ifadelerdir. Bunlara da çeldiriciler denir. Çoktan seçmeli sorulardaki çeldiricilerin görevi, soru ile yoklanan davranışı öğrenmemiş, örneğin yukarıdaki soruda Türkiye Cumhuriyeti'nin ilan edildiği yılı hatırlayamayan cevaplayıcılara kökteki sorunun cevabıymış gibi gözükerek onları doğru cevaptan uzaklaştırmaktır. Bu nedenle onlara çeldirici denir. Bu yolla, soru ile yoklanan davranışı öğrenmiş olanların ortaya çıkarılması mümkün olur. Soru ile yoklanan davranışı öğrenmiş olanlar bu sorudan puan alır, öğrenmemiş veya öğrendiği halde unutmuş olanlar puan alamazlar

Çoktan Seçmeli Soruların Değişik Kısımları

Çoktan seçmeli sorularda kök ifadesiyle, cevaplayıcıya bir soru yöneltilir. Kökte, ya yukarıdaki örnekte görüldüğü gibi doğrudan bir soru, ya da önce bir konu, olay, durum, sorun, haber, düşünce vb. verilerek ona dayandırılan bir soru sorulur. Özellikle hatırlama (ezber bilgi) düzeyinin üzerindeki kavrama ve uygulama düzeylerinde yer alan zihinsel yeterliklerin belirtilerini yoklamak için bu son yola başvurulur. Cevaplama veya istenen cevabın doğruluğu ile ilgili sınırlamalar varsa bunlar da kök içinde belirtilir. Cevabın bulunması için gerekli olmakla birlikte cevaplayıcıların ezberinde olması beklenmeyen bilgiler varsa bunlar da kök içinde uygun bir biçimde verilir. Çoktan seçmeli sorunun kökü, anlam bakımından olumlu ya da olumsuz bir soru cümlesi şeklinde olabilir. Kök tek başına bir soru cümlesinden oluşabileceği gibi bir durum ile bu duruma dayandırılan bir soru cümlesinden de oluşabilir. Ayrıca, özellikle Latin kökenli yabancı dillerde kök, olumlu ya da olumsuz bir eksik cümleden de oluşabilir. Türkçe'de, kök ifadesinin bir soru cümlesinden oluşması tercih edilir. Türkçe'deki sözdizimi, sorunun en belirgin şekilde, bir soru cümlesi ile sorulmasına uygundur. Latin kökenli dillerde, eksik cümle ile de belirgin bir sorma olanağı vardır. Çoktan seçmeli soruların seçenekleri, bir doğru cevap ile cevaplayıcının yaşına ve olgunluğu-na göre üç ya da dört çeldiriciden oluşur. ÖSYM tarafından hazırlanmakta olan testlerdeki sorularda dört çeldirici vardır. Aşağıda, doğru cevap ve çeldiriciler ele alınmaktadır..

Çoktan Seçmeli Sorularda Doğru Cevap

Çoktan seçmeli sorularda doğru cevap, kökte yöneltilen sorunun cevabı olan seçenek demektir. Bu sorularda, doğru cevapla ilgili olarak aşağıdaki üç değişik durumdan biri söz konusu olabilir. Özetle, kökteki sorunun cevabı sadece bir tane ya da birden fazla olabilir. Birden fazla doğru cevap bulunduğu da değişik durumlar söz konusu olabilir. Sorunun cevapları arasında kesin bir doğruluk sırası olabilir ya da böyle bir sıra olmayabilir. Bu nedenlerle, çoktan seçmeli sorularda, kökteki sorunun biricik cevabı, cevapları arasında en doğru olanı ya da doğru olanları bir araya getiren birleşik doğru cevap istenmekte olabilir. Bu üç durum aşağıda ele alınmaktadır. *Bazı seçmeli soruların kökünde sorulan sorunun sadece bir cevabı vardır. Bu cevap seçeneklerin birinde verilmiştir. Kökteki sorunun başka bir cevabı bulunmadığından böyle sorularda doğru cevap dışındaki seçeneklerde, yani çeldiricilerde verilen cevapların tümü başka soruların cevaplarıdır. Bu çeşit sorulara, kesin ve tek doğru cevaplı seçmeli sorular denir. *Bazı seçmeli sorularda, seçeneklerde verilen cevaplardan hangisinin en doğru olduğu sorulur. Kökteki sorunun birden çok, aslında en az seçenek sayısı kadar doğru cevabı var ve bu cevaplar kendi aralarında kesin bir doğruluk sırasına konabiliyor ise bu yola başvurulur. Bu çeşit seçmeli sorulara en doğru cevabı isteyen seçmeli sorular denir. En doğru cevap gerektiren sorularda, bütün seçenekler bir dereceye kadar doğrudur; ancak, seçeneklerden biri bunlar arasında en doğru olanıdır. Cevaplayıcıdan istenen işte bu en doğru olanı bulmasıdır. Kökteki sorunun cevabı birden fazla olmakla birlikte bunlar arasında kesin bir doğruluk sırası yoksa ya da bunlar arasındaki doğruluk sırası görüşe göre değişebiliyorsa şu iki yoldan biri tutulur: Ya kökteki soruya cevap olabilecek ifadeler de kök içinde ve cevap olamayacak ifadelerle birlikte, karışık bir düzende verilerek bunlardan hangilerinin sorunun cevabı olabileceği sorulur ya da kökte sorulan sorunun cevabı olmayan seçeneğin bulunması istenir. Bu ikinci durumda, sorunun doğru cevabı olabilecek olan seçenekler çeldirici durumuna sokulmuştur; cevaplayıcıdan istenen cevap olmayacak seçeneğin bulunmasıdır. Kökte verilen soruya, yine kök içinde verilen ve karışık bir düzende olmak üzere cevap olabilecek ve olamayacak ifadeler arasından hangilerinin cevap olabileceklerinin bulunmasını isteyen sorulara, birleşik doğru cevaplı seçmeli sorular denir. Bu tür seçmeli soruların cevaplanması, genellikle diğerlerinden biraz zordur; cevaplayıcının daha yüksek bir yetişmişlik düzeyinde olmasını gerektirir. *Kökte sorulan soruya cevap olacak değil, cevap olamayacak ifadenin verildiği seçeneğin bulunmasını isteyen sorulara olumsuz cevap isteyen seçmeli sorular denir. Olumsuz cevap isteyen sorularda, doğru olmayan cevabın istenmekte olması, soru cevaplama genel eğilime ters düştüğü için bu soruların cevaplanması biraz zordur; özel dikkat ve belli düzeyde yetişmişlik ister.

Çoktan Seçmeli Sorularda Çeldiriciler

Çoktan seçmeli sorularda, duruma göre üç ya da dört tane çeldirici bulunur. Böylece, sorudaki seçenek sayısı dört ya da beş tane olur. Küçük yaşlar ve ilk sınıflarda kullanılan testlerde genellikle dört, büyük yaşlarda ve yukarı sınıflarda kullanılan testlerde genellikle beş seçenekli seçmeli sorular bulunur. Seçmeli sorularda çeldirici, kökteki sorunun cevabı olmayan seçenek demektir. Bazı seçmeli soruların çeldiricileri kökteki sorunun değil, başka soruların cevaplarıdır. Bazı seçmeli soruların çeldiricileri ise kökteki sorunun cevabını bulmaya çalışırken yapılmış olabilecek yanlışlar, düşünme hataları vb. yüzünden doğru cevap olduğu sanılabilecek olan ifadelerdir. Özellikle kesin ve tek doğru cevaplı seçmeli soruların cevabı bu iki türdendir. En doğru cevap isteyen soruların çeldiricileri, kökteki sorunun cevabı olmakla birlikte en doğru cevabı olmayan ifadelerdir. Birleşik doğru cevap gerektiren seçmeli sorulardaki çeldiriciler ise, duruma göre tümü ile yanlış olan ya da yanlış cevapları da içeren seçeneklerdir. Soruda bunlardan hangisinin söz konusu olduğu kökte belirtilmiştir. Çoktan seçmeli sorularda çeldiricilerden beklenen, soru ile yoklanan bilgi ya da beceriye sahip olmayan cevaplayıcıların sorunun doğru cevabını bulmalarını önlemesidir. Sorudaki çeldiriciler bu gibi cevaplayıcılara doğru cevapmış gibi görünerek onları çeldirir. Bu yolla, testteki sorularla yoklanan bilgi ya da becerileri öğrenmemiş olan cevaplayıcıların puanları, eksikleri ölçüsünde düşer; öğrenmiş olanların puanları ise öğrenme düzeyi farkını gösterecek kadar yükselir.

UNUTMAYIN !

***SİZ ÖZEL BİR KİŞİSİNİZ. KENDİNİZ İÇİN
YAPABİLECEĞİNİZİN EN İYİSİNİ YAPIN VE KENDİNİZ
OLMAKTAN GURUR DUYUN***